

Γ΄ τάξη Τεχνολογικής Κατεύθυνσης Ενιαίου Λυκείου

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Συγγραφείς

Α.Βακάλη

Η. Γιαννόπουλος

Ν. Ιωαννίδης

Χ.Κοίλιας

Κ. Μάλαμας

Ι. Μανωλόπουλος

Π. Πολίτης

Διδάσκων: Τσιωτάκης Παναγιώτης

Κεφάλαιο 6:

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

- *Η έννοια του προγράμματος
- *Ιστορική αναδρομή
- *Φυσικές και τεχνητές γλώσσες
- *Τεχνικές σχεδίασης προγραμμάτων
- *Αντικειμενοστραφής προγραμματισμός
- *Παράλληλος προγραμματισμός
- *Προγραμματιστικά περιβάλλοντα

Η έννοια του προγράμματος

- * Η επίλυση ενός προβλήματος με τον υπολογιστή περιλαμβάνει τρ ία στάδια:
 - ← Τον οκριβή προσδιορισμό του προβλήματος
 - ← Την ανάπτυξη του αντίστοιχου αλγορίθμου
 - Τη διατύπωση του αλγορίθμου σε κατανοητή μορφή από τον υπολογιστ ή
- * Ο προγραμματισμός ασχολείται με το τρίτο αυτό στάδιο

Η έννοια του προγράμματος

- * Ο προγραμματισμός είναι αυτός που δίνει την εντύπωση ότι, οι υπολογιστές είναι έξυπνες μηχανές που επιλύουν τα πολύπλοκα προβλήματα
- * Ο υπολογιστής είναι μία μηχανή που καταλαβαίνει μόνο δύο κατ αστάσεις, το μηδέν και το ένα, τα ψηφία του δυαδικού συστήμα τος
- * Ο υπολογιστής μπορεί απλά να αποθηκεύει στη μνήμη τις ακολο υθίες των δυαδικών ψηφίων, να τις ανακτά, να κάνει στοιχειώδ εις αριθμητικές πράξεις με αυτές και να τις συγκρίνει

Κεφάλαιο 6:

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

- *Η έννοια του προγράμματος
- *Ιστορική αναδρομή
- *Φυσικές και τεχνητές γλώσσες
- *Τεχνικές σχεδίασης προγραμμάτων
- *Αντικειμενοστραφής προγραμματισμός
- *Παράλληλος προγραμματισμός
- *Προγραμματιστικά περιβάλλοντα

Ιστορική αναδρομή

- * Οι πρώτοι υπολογιστές, τεράστιοι σε μέγεθος αλλά με πάρα πολ ύ περιορισμένες δυνατότητες και μικρές ταχύτητας επεξεργασίας
- * Εξελίχθηκαν σε πολύ μικρούς σε μέγεθος υπολογιστές με τεράστι ες όμως δυνατότητες και τοχύτητες επεξεργασίας
- * Την ίδια αργή εξέλιξη ουσιαστικά έχουν και οι γλώσσες προγραμ ματισμού, οι οποίες αν και εξελίσσονται και συνεχώς εμπλουτίζο νται με νέες δυνατότητες, τα χαρακτηριστικά τους και οι βασικές τους ιδιότητες ουσιαστικά παραμένουν τα ίδια

Κεφάλαιο 6:

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

- *
- *Ιστορική αναδρομή
 - Γλώσσες μηχανής
 - Συμβολικές γλώσσες ή γλώσσες χαμηλού επιπέδου
 - Γλώσσες υψηλού επιπέδου
 - Γλώσσες 4ης γενιάς

Η έννοια του προγράμματος

- * Αρχικά έπρεπε να δοθούν κατευθείαν οι κατάλληλες ακολουθίες από 0 και 1, δηλαδή εντολές σε μορφή κατανοητή από τον υπο λογιστή
- * Ελόχιστοι μπορούσαν να το κόνουν, αφού απαιτούσε βοθιά γνώ ση του υλικού και της αρχιτεκτονικής του υπολογιστή
- * Ο πρώτος υπολογιστής ο περίφημος ΕΝΙΑC για να "προγραμμα πιστεί", ώστε να εκτελέσει κόποιους υπολογισμούς, έπρεπε να αλ λόξουν θέση εκατοντάδες διακόπτες και να ρυθμιστούν αντίστοι χα όλες οι καλωδιώσεις

Η έννοια του προγράμματος

* Οι εντολές ενός προγράμματος και σήμερα μετατρέπονται σε ακολουθίες που αποτελούνται από 0 και 1, τις εντολές σε γλώσσα μηχανής,

όπως ονομάζονται, οι οποίες εκτελούνται από τον υπολογιστή

Κεφάλαιο 6:

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

- *
- *Ιστορική αναδρομή
 - Γλώσσες μηχανής
 - Συμβολικές γλώσσες ή γλώσσες χαμηλού επιπέδου
 - Γλώσσες υψηλού επιπέδου
 - Γλώσσες 4ης γενιάς

Συμβολικές γλώσσες ή γλώσσες χαμηλού επιπέδου

- * Γίνονταν προσπάθειες για τη δημιουργία μίας συμβολικής γλώσσ ας, η οποία ενώ θα έχει έννοια για τον άνθρωπο, θα μετατρέπετ αι εσωτερικά από τους υπολογιστές στις αντίστοιχες ακολουθίες από 0 και 1
- * Για παράδειγμα η λέξη ADD (πρόσθεσε) ακολουθούμενη από δύ ο αριθμούς, είναι κατανοητή και απομνημονεύεται. Η εντολή θα μεταφραστεί από τον υπολογιστή σε μία ακολουθία δυαδικών ψη φίων και στη συνέχεια μπορεί να εκτελεστεί
- * Το έργο της μετόφρασης το αναλομβάνει ένα ειδικό πρόγραμμα, ο συμβολομεταφραστής (assembler)

Συμβολικές γλώσσες ή γλώσσες χαμηλού επιπέδου

INDEX=\$01 SUM=\$02

LDA #10

STA INDEX

CLA

LOOP ADD INDEX

DEC INDEX

BNE LOOP

STA SUM

BRK

- * Ωστόσο παρέμεναν στενά συνδεδεμένες με την αρχιτεκ τονική του κάθε υπολογιστή
- * Επίσης δεν διέθεταν εντολές πιο σύνθετων λειτουργιώ ν οδηγώντας έτσι σε μακροσκελή προγράμματα, που ή ταν δύσκολο να γραφούν και κύρια να συντηρηθούν
- * Οι γλώσσες ουτές ονομάζονται συμβολικές ή γλώσσες χομηλού επιπέδου, οφού εξορτώνται οπό την ορχιτεκ τονική του υπολογιστή

Κεφάλαιο 6:

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

- * . .
- *Ιστορική αναδρομή
 - Γλώσσες μηχανής
 - Συμβολικές γλώσσες ή γλώσσες χαμηλού επιπέδου
 - Γλώσσες υψηλού επιπέδου
 - Γλώσσες 4ης γενιάς

- * Οι παραπάνω ανεπάρκειες των συμβολικών γλωσσών οδήγησαν σ τα τέλη της δεκαετίας του 50 στην εμφάνιση των πρώτων γλωσσ ών προγραμματισμού υψηλού επιπέδου
- * Το 1957 η IBM ανάπτυξε την πρώτη γλώσσα υψηλού επιπέδου τ η **FORTRAN.**
 - Το όνομα FORTRAN προέρχεται από τις λέξεις FORmula TRAN slation, που σημαίνουν μετάφραση τύπων
- * Η FORTRAN αναπτύχθηκε ως γλώσσα κατάλληλη για την επίλυσ η μαθηματικών και επιστημονικών προβλημάτων

- * Το ίδιο πρόγραμμα **FORTRAN** μπορεί να εκτελεστεί σε οποιοδήτι στε άλλο υπολογιστή, αρκεί να υπάρχει ο αντίστοιχος μεταγλωττια τής για τον υπολογιστή αυτό
- * Η γλώσσα FORTRAN μετά από πολλές αλλαγές, προσθήκες και β ελτιώσεις χρησιμοποιείται ακόμη και σήμερα για επιστημονικές εφα ρμογές

FORTRAN

```
PROGRAM EQUATION
   READ(*,1) A,B
   FORMAT (F5.1)
   IF (A.EQ.0) GO TO 20
   X = (-1.) *B/A
   WRITE(*,2) X
   FORMAT('X=',F10.2)
   GO TO 50
   IF (B.EQ.0) WRITE(*,3)
20
   IF (B.NE.0) WRITE(*,4)
   FORMAT ('ÁÏÑÉÓÔÇ')
   FORMAT ('ÁÄÕÍÁÔÇ')
50 STOP
   END
```


- * Το 1960 αναπτύχθηκε μία άλλη γλώσσα, σταθμός στον προγ ραμματισμό η γλώσσα COBOL
- * Η **COBOL** είναι κατάλληλη για ανάπτυξη εμπορικών εφαρμο γών, και γενικότερα διαχειριστικών εφαρμογών, τομέας όπου η FORTRAN υστερούσε

- * Μια από τις σημαντικότερες γλώσσα προγραμματισμού με ελάχι στη πρακτική εφορμογή αλλά που επηρέασε ιδιαίτερα τον προγ ραμματισμό και τις επόμενες γλώσσες, είναι η **ALGOL**
- * Αναπτύχθηκε από Ευρωπαίους επιστήμονες, αρχικά το 1960, μ ε σκοπό τη δημιουργία γενικής φύσης προγραμμάτων που να μ η συνδέονται με συγκεκριμένες εφαρμογές

γλώσσα προγραμματισμού COBOL

```
IDENTIFICATION DIVISION.
PROGRAM-ID. EQUATION.
ENVIRONMENT DIVISION.
CONFIGURATION SECTION.
SOURCE-COMPUTER. IBM-PC.
OBJECT-COMPUTER. IBM-PC.
SPECIAL-NAMES. DECIMAL-POINT IS COMMA.
DATA DIVISION.
WORKING-STORAGE SECTION.
77 X PIC S9(6) V9.
77 A PIC S9(6).
77 B PIC S9(6).
 77 W-X PIC -(6),-.
PROCEDURE DIVISION.
ARXH.
    DISPLAY 'ÄÙÓÅ Á'.
    ACCEPT A.
    DISPLAY \ ÄÙÓÅ Â'.
    ACCEPT B.
    DISPLAY ' '.
    IF A = 0 GO TO ROYT-1.
    COMPUTE X = B * (-1) / A.
    MOVE X TO W-X.
    DISPLAY ' H ËÕÓÇ ÅÉÍÁÉ : ' W-X.
    STOP RUN.
ROYT-1.
    TF B = 0
        DISPLAY \ ÁÏÑÉÓÔÇ'
    ELSE
        DISPLAY 'ÁÄÕÍÁÔÇ'.
    STOP RUN.
```


- * Στα μέσα της δεκαετίας του 60 αναπτύχθηκε η γλώσσα **PL/1** που προσπάθησε, χωρίς επιτυχία να καλύψει όλους τους τομείς του προγραμματισμού, επιστημονικούς και εμπορικούς, αντικαθιστώντας τόσο τη FORTRAN όσο και την COBOL
- * Στο χώρο της Τεχνητής Νοημοσύνης αναπτύχθηκαν δύο γλώσσε ς αρκετά διαφορετικές από όλες τις άλλες. Στα μέσα του 60 αν απτύχθηκε στο ΜΤ η LISP, γλώσσα η οποία προσανατολίζετα ι σε χειρισμό λιστών από σύμβολα και η **PROLOG** στις αρχές του 70

* Δύο σημοντικότατες γλώσσες γενικού σκοπού, οι οποίες αναπτύ χθηκαν τη δεκαετία του 60 αλλά χρησιμοποιούνται πάρα πολύ στις ημέρες μας, είναι η BASIC και η PASCAL

```
10 REM ÅÐÉËÕÓÇ ÅÎÉÓÙÓÇÓ Á'ÂÁÈÌÏÕ
```

- 20 INPUT "A=",A
- 30 INPUT "B=",B
- 40 IF A=0 THEN 100
- 50 X=-B/A
- 60 PRINT "X=";X
- 70 END
- 100 IF B=0 THEN PRINT "ÁÏÑÉÓÔÇ" ELSE PRINT "ÁÄÕÍÁÔÇ"
- 110 END

- * Η γλώσσα προγραμματισμού **BASIC** αρχικά αναπτύχθηκε ως γλώσσα για την εκπαίδευση αρχαρίων στον προγραμματισμό
- * Σχεδιάστηκε για να γράφονται σύντομα προγράμματα, τα οποία εκτελούνται με τη βοήθεια διερμηνευτή (interpreter)
- * Η ανάπτυξη όμως των μικροϋπολογιστών και οι συνεχείς εκδόσ εις της γλώσσας βοήθησαν στην εξάπλωσή της, τόσο ώστε να γί νει ίσως η δημοφιλέστερη γλώσσα στους προσωπικούς υπολογισ τές

- * Η γλώσσα **PASCAL** έφερε μεγόλες ολλογές στον προγραμματισμό
- * Παρουσιάστηκε το 1970 και στηρίχτηκε πάνω στην ALGOL
- * Είναι μία γλώσσα γενικής χρήσης, η οποία είναι κατάλληλη τόσο για την εκπαίδευση όσο και τη δημιουργία ισχυρών προγραμμά των κάθε τύπου
- * Χαρακτηριστικό της γλώσσας είναι η η καταλληλότητα για τη δη μιουργία δομημένων προγραμμάτων

- * Η PASCAL γνώρισε και συνεχίζει να γνωρίζει τεράστια εξάπλω ση ειδικά στο χώρο των μικροϋπολογιστών και αποτέλεσε τη βά ση για την ανάπτυξη άλλων ισχυρότερων γλωσσών όπως η AD A και η Modula-2
- * Στα μέσα του 1960 παρουσιάστηκε για πρώτη φορά μία τεχνικ ή σχεδίασης προγραμμάτων που έμελλε να αλλάξει ριζικά τον τ ρόπο ανάπτυξης προγραμμάτων καθώς και τις ίδιες τις γλώσσες προγραμματισμού

- * Η τεχνική του **δομημένου προγραμματισμού** η οποία εξασφαλίζει τη δημιουργία προγραμμάτων απλών στη συγγραφή και την κατανόηση και εύκολων στη διόρθωση
- * Ο δομημένος προγραμματισμός και τα χαρακτηριστικά του θα π αρουσιαστούν εκτενώς σε επόμενη παράγραφο


```
#include <stdio.h>
int main(int argc, char* argv[])
{
   float a, b;
   printf("A = ");
   scanf("%f", &a);
   printf("B = ");
   scanf("%f", &b);
   if (a == 0) {
        if (b == 0) {
            printf("ÁÏÑĔÓÔÇ\n");
        }
        else {
            printf("ÁÄÕſÁÔÇ\n");
        }
}
else {
        printf("X = %f\n", -b/a);
}
return 0;
}
```

- * Μία ακόμη γλώσσα που γνώρισε μεγάλη διάδοση είναι η γλ ώσσα **C**
- * Η C αναπτύχθηκε στα εργαστήρια της εταιρείας BELL και χρησιμοποιήθηκε για την ανάπτυξη του λειτουργικού συστ ήματος Unix, γλώσσα με ισχυρά χαρακτηριστικά, μερικά α πό αυτά κοινά με την Pascal κατάλληλη για ανάπτυξη δομ ημένων εφαρμογών αλλά και με πολλές δυνατότητες γλώσ σας χομηλού επιπέδου
- * Η C εξελίχτηκε στη γλώσσα C++, που είναι αντικειμενοσ τραφής

- * Τα τελευταία χρόνια χρησιμοποιείται ιδιαίτερα, ειδικά για προγρ αμματισμό στο Διαδίκτυο, η **JAVA**
- * Η JAVA είναι μία αντικειμενοστροφής γλώσσα που αναπτύχθηκ ε από την εταιρεία SUN με σκοπό την ανάπτυξη εφαρμογών, π ου θα εκτελούνται σε διαφορετικούς υπολογιστές οι οποίοι είναι συνδεδεμένοι στο Διαδίκτυο
- * Τα προγράμματα αυτά μπορούν να εκτελούνται από διαφορετικ ούς υπολογιστές, προσωπικούς ή μεγάλα συστήματα με διαφορε τικά λειτουργικά συστήματα χωρίς αλλαγές

- * Η εμφάνιση των γραφικών περιβαλλόντων εργασίας δημιούργησ ε την ανάγκη για ανάπτυξη αντιστοίχων προγραμμάτων
- * Έτσι εμφανίστηκαν γλώσσες ή νέες εκδόσεις των γλωσσών που υλοποιούσαν τις έννοιες του **οδηγούμενου από το γεγονός προγραμματισμού** (object driven programming) και του **οπτικού προγραμματισμού** (visual programming)

- * Με τον όρο **σπτικό προγραμματισμό** εννοούμε τη δυνατότητα να δημιουργούμε γραφικά περιβάλλοντα
- * Με τον όρο **οδηγούμενο από το γεγονός προγραμματισμό** ενν οούμε τη δυνατότητα να ενεργοποιούνται λειτουργίες του προγράμματος με την εκτέλεση ενός γεγονότος, για παράδειγμα την επιλογή μίας εντολής από ένα μενού ή το κλικ του ποντικιού
- * Οι πιο διαδεδομένες γλώσσες προγραμμαπισμού σε γραφικό περ ιβάλλον για προσωπικούς υπολογιστές είναι η Visual Basic, η Visual C++ και η Java

Πλεονεκτήματα των γλωσσών υψηλού επιπέδου

- * Ο φυσικότερος και πιο "ανθρώπινος" τρόπος έκφρασης των προβλημάτων
- * Η ανεξαρτησία από τον τύπο του υπολογιστή. Η δυνατότητα της μεταφερσιμότητας των προγραμμάτων είναι σημαντικό προσόν
- Η ευκολία της εκμάθησης και εκπαίδευσης ως απόρροια των προη γουμένων
- Η διόρθωση λαθών και η συντήρηση προγραμμάτων σε γλώσσα υ ψηλού επιπέδου είναι πολύ ευκολότερο έργο
- * Ελάττωσαν το χρόνο και το κόστος παραγωγής νέων προγραμμάτ ων

Κεφάλαιο 6:

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

- *
- *Ιστορική αναδρομή
 - Γλώσσες μηχανής
 - Συμβολικές γλώσσες ή γλώσσες χαμηλού επιπέδου
 - Γλώσσες υψηλού επιπέδου
 - Γλώσσες 4ης γενιάς

Γλώσσες 4ης γενιάς

* Στις γλώσσες αυτές ο χρήστης ενός υπολογιστή έχει τη δυνατότ ητα να υποβάλει ερωτήσεις στο σύστημα ή να αναπτύσσει εφαρ μογές που ανακτούν πληροφορίες από βάσεις δεδομένων και να καθορίζει τον ακριβή τρόπο εμφάνισης αυτών των πληροφορι ών, π.χ.

```
SELECT ENAME, JOB, SAL
FROM EMPLOYES
WHERE DEPTNO=20
AND SAL > 300000;
```

Η ερώτηση αυτή σε SQL εκτελεί αναζήτηση στη βάση δεδομένων EMPLOYES και επιστρέφει το όνομα, τη θέση και το μισθό των υπαλλήλων της διεύθυνσης 20 που κερδίζουν πάνω από 300.000 δρχ.

Ταξινόμηση γλωσσών προγραμματισμού

- * Όλες οι γλώσσες προγραμμοπισμού που έχουν αναπτυχθεί μέχρι σήμερα αντιπροσωπεύουν διάφορες ιδέες πάνω στον προγραμμαπισμό και η κάθε μία είναι συνήθως καλύτερα π ροσαρμοσμένη σε ορισμένες κατηγορίες προβλημάτων
- * Η μεγάλη πλειοψηφία των γλωσσών ανήκει στην κατηγορία των διαδικασιακών (procedural) γλωσσών
- * Είναι γνωστές επίσης και ως **αλγοριθμικές** γλώσσες, γιατί είναι σχεδιασμένες για να επιτρέπουν την υλ οποίηση αλγορίθμων

Ταξινόμηση γλωσσών προγραμματισμού – Γενικά

- * Αντικειμενοστραφείς γλώσσες (object oriented languages)
- * Συναρτησιακές γλώσσες (functional languages) π.χ. LISP
- * Μη διαδικασιακές γλώσσες (non procedural languages) π.χ. PROLOG. Χαρακτηρί ζονται επίσης και ως γλώσσες πολύ υψηλού επιπέδου
- * Γλώσσες ερωταπαντήσεων (query languages) π.χ. SQL

- * Γλώσσες γενικής χρήσης. Θεωρητικά κάθε γλώσσα γενικής χρήσης μπορεί να χρησιμοπ οιηθεί για την επίλυση οποιουδήποτε προβλήματος
- * Στην πρόξη ωστόσο κάθε γλώσσα έχει σχεδιαστεί για να αντ αποκρίνεται καλύτερα σε ορισμένη κατηγορία προβλημάτων:
 - Γλώσσες επιστημονικής κατεύθυνσης (science-oriented languages) π.χ. FORTRAN
 - Γλώσσες εμπορικής κατεύθυνσης (business-oriented languages) π.χ. COBOL

Ταξινόμηση με βάση περιοχή χρήσης

- * Γλώσσες προγραμματισμού συστημάτων (system programming languages) π.χ. C
- * Γλώσσες τεχνητής νοημοσύνης (artificial intelligence languages) πχ. LISP, PROLOG
- * Γλώσσες ειδικής χρήσης.
 Πρόκειται για γλώσσες που χρησιμοποιούνται σε ειδικές περ ιοχές εφαρμογών στη ρομποτική

Ποια είναι η καλύτερη γλώσσα προγραμματισμού

- * Υπόρχουν γλώσσες κατάλληλες για ανάπτυξη ειδικών εφορμογ ών και άλλες κατάλληλες για γενική χρήση
- * Υπόρχουν γλώσσες κατόλληλες για εκποίδευση και όλλες για α νόπτυξη εμπορικών εφαρμογών
- * Γλώσσες που επιτρέπουν την εύκολη ανόπτυξη εφαρμογών σε γραφικό περιβάλλον και άλλες που εκμεταλλεύονται τα παράλλ ηλα συστήματα
- * Υπόρχουν γλώσσες ισχυρές και γλώσσες χωρίς μεγόλες δυνατό τητες ολλά οπλές και εύκολες στην εκμόθηση

Ποια είναι η καλύτερη γλώσσα προγραμματισμού

- * Ο προγραμματιστής καλείται να επιλέξει την "καλύτ ερη" γλώσσα για να υλοποιήσει το πρόγραμμα
- * Μπορούμε να ισχυριστούμε με βεβαιότητα ότι μία γλώσσα προγραμματισμού που να είναι αντικειμενικά καλύτερη από τις άλλες δεν υπάρχει, ούτε πρόκειται να υπάρξει
- * Η επιλογή της γλώσσας εξαρτάται από το είδος της εφαρμογή ς, το υπολογιστικό περιβάλλον στο οποίο θα εκτελεστεί, τα πρ ογραμματιστικά περιβάλλοντα που διαθέτουμε και κυρίως τις γνώσεις του προγραμματιστή

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

- *Η έννοια του προγράμματος
- *Ιστορική αναδρομή
- *Φυσικές και τεχνητές γλώσσες
- *Τεχνικές σχεδίασης προγραμμάτων
- *Αντικειμενοστραφής προγραμματισμός
- *Παράλληλος προγραμματισμός
- *Προγραμματιστικά περιβάλλοντα

Το αλφάβητο

- * Αλφάβητο μίας γλώσσας καλείται το σύνολο των στοιχείων που χρησιμοποιείται από τη γλώσσα
- * Π.χ. η ελληνική γλώσσα περιέχει τα εξής στοιχεία: Τα γράμμα ατα του αλφαβήτου πεζά και κεφαλαία 48 δηλαδή χαρακτή ρες (Α-Ω και α-ω), τα 10 ψηφία (0-9) και όλα τα σημεία στίξης
- * Αντίστοιχα η αγγλική γλώσσα περιλομβάνει τα γράμματα το υ αγγλικού αλφαβήτου (Α-Ζ και a-z) καθώς και τα ψηφία κ αι όλα τα σημεία στίξης που χρησιμοποιούνται

Το λεξιλόγιο

- * Το λεξιλόγιο αποτελείται από ένα υποσύνολο όλων των ακο λουθιών που δημιουργούνται από τα στοιχεία του αλφαβήτ ου, τις λέξεις που είναι δεκτές από την γλώσσα
- * Για παράδειγμα στην ελληνική γλώσσα η ακολουθία των γρ αμμάτων ΑΒΓΑ είναι δεκτή αφού αποτελεί λέξη, αλλά η ακο λουθία ΑΒΓΔΑ δεν αποτελεί λέξη της ελληνικής γλώσσας, άρ α δεν είναι δεκτή

Η γραμματική

* Η Γραμματική αποτελείται από το **τυπικό** ή **τυπολογικό** (accidence) και το **συντακτικό** (syntax)

* Τυπικό

είναι το σύνολο των κανόνων που ορίζει τις μορφές με τις ο ποίες μία λέξη είναι αποδεκτή

* Για παράδειγμα στην ελληνική γλώσσα οι λέξεις γλώσσα, γλ ώσσας, γλώσσες είναι δεκτές, ενώ η λέξη γλώσσατ δεν είναι αποδεκτή

Η γραμματική

* Συντακτικό

είναι το σύνολο των κανόνων που καθορίζει τη νομιμότητα της διάταξης και της σύνδεσης των λέξεων της γλώσσας για τη δημιουργία προτάσεων

* Η γνώση του συντακτικού επιτρέπει τη δημιουργία σωστών προτάσεων στις φυσικές γλώσσες ενώ στις γλώσσες προγρα μματισμού τη δημιουργία σωστών εντολών

Η σημασιολογία

- * Η σημασιολογία (Semantics) είναι το σύνολο των κανόνω ν που καθορίζει το νόημα των λέξεων και κατά επέκταση τ ων εκφράσεων και προτάσεων που χρησιμοποιούνται σε μί α γλώσσα
- * Στις γλώσσες προγραμματισμού οι οποίες είναι τεχνητές γλ ώσσες, ο δημιουργός της γλώσσας αποφασίζει τη σημασιολ ογία των λέξεων της γλώσσας

Διαφορές φυσικών και τεχνητών γλωσσών

- * Μία βασική διαφορά μεταξύ φυσικών και τεχνητών γλωσσώ ν είναι η δυνατότητα εξέλιξής τους
- * Οι φυσικές γλώσσες εξελίσσονται συνεχώς, νέες λέξεις δημιο υργούνται, κανόνες γραμματικής και σύνταξης αλλάζουν
- * Αντίθετα οι τεχνητές γλώσσες χαρακτηρίζονται από στασιμ ότητα, αφού κατασκευάζονται συνειδητά για ένα συγκεκριμ ένο σκοπό

Διαφορές φυσικών και τεχνητών γλωσσών

- * Ωστόσο συχνά οι γλώσσες προγραμμαπισμού βελπιώνονται και μεταβάλλονται από τους δημιουργούς τους, με σκοπό:
 - ← να διορθωθούν αδυναμίες
 - ← να καλύψουν μεγαλύτερο εύρος εφαρμογών
 - ← να ακολουθήσουν τις νέες εξελίξεις

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

- *Η έννοια του προγράμματος
- *Ιστορική αναδρομή
- *Φυσικές και τεχνητές γλώσσες
- *Τεχνικές σχεδίασης προγραμμάτων
- *Αντικειμενοστραφής προγραμματισμός
- *Παράλληλος προγραμματισμός
- *Προγραμματιστικά περιβάλλοντα

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

Γίνονται συνεχείς προσπόθειες για ανάπτυξη μεθοδολογιών και τεχνικών προγραμματισμού, που θα εξασφαλίζουν τη δημιουργί α απλών και κομιψών προγραμμάτων

- *...
- *Τεχνικές σχεδίασης προγραμμάτων
 - Ιεραρχική σχεδίαση προγράμματος
 - Τμηματικός προγραμματισμός
 - Δομημένος προγραμματισμός

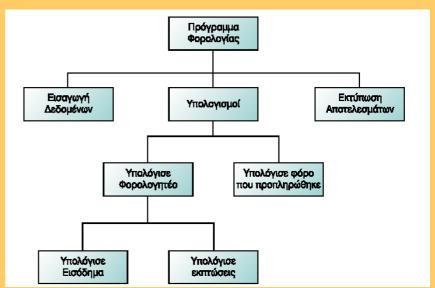

Ιεραρχική σχεδίαση προγράμματος

- * Η τεχνική της ιεραρχικής σχεδίασης και επίλυσης ή η διαδικασία σχεδί ασης "από επάνω προς τα κάπω" όπως συχνά ονομάζεται (top-dow n program design)
- * Σκοπός της ιεραρχικής σχεδίασης είναι η διάσπαση του προβλήματος σε απλούστερα υποπροβλήματα, τα οποία να είναι εύκολο να επιλυθο ύν

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

- *
- *Τεχνικές σχεδίασης προγραμμάτων
 - Ιεραρχική σχεδίαση προγράμματος
 - Τμηματικός προγραμματισμός
 - Δομημένος προγραμματισμός

Τμηματικός προγραμματισμός

- * Η ιερορχική σχεδίοση προγρόμμοτος υλοποιείται με τον τμηματι κό προγραμματισμό
- * Μετά την ανάλυση του προβλήματος σε αντίστοιχα υποπροβλήματα, κάθε υποπρόβλημα αποτελεί ανεξάρτητη ενότητα (module), που γράφεται ξεχωριστά από τα υπόλοιπα τμήματα προγράμματος
- * Ο τμηματικός προγραμματισμός διευκολύνει τη δημιουργία του προγράμματος, μειώνει τα λάθη και επιτρέπει την ευκολότερη π αρακολούθηση, κατανόηση και συντήρηση του προγράμματος α πό τρίτους

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

- *
- *Τεχνικές σχεδίασης προγραμμάτων
 - Ιεραρχική σχεδίαση προγράμματος
 - Τμηματικός προγραμματισμός
 - Δομημένος προγραμματισμός

- * Η μεθοδολογία που σήμερα έχει επικρατήσει απόλυτα και σχεδόν όλες οι σύγχρονες γλώσσες προγραμματισμού υποστηρίζουν, είναι ο δομη μένος προγραμματισμός (structured programming)
- * Το 1968 ο καθηγητής Edsger Dijkstra δημοσίευσε ένα κείμενο με τί τλο "GO TO Statement Considered Harmful -η εντολή GOTO θεωρείται επιβλαβής" και θεμελίωνε το δομημένο προγραμματισμό
- * Βασικός λόγος για τα προβλήματα αυτά ήταν η αλόγιστη χρήση μίας ε ντολής, της εντολής GOTO πού χρησιμοποιούμενη άλλαζε διαρκώς τ η ροή του προγράμματος

- * Ο δομημένος προγραμματισμός είναι μία μεθοδολογία σύνταξης προγραμμάτων που έχει σκοπό
 - ←να βοηθήσει τον προγραμματιστή στην ανάπτυξη σύνθετων προγραμμάτων
 - ←να μειώσει τα λάθη
 - ←να εξασφολίσει την εύκολη κατανόηση των προγραμμάτων
 - ←να διευκολύνει τις διορθώσεις και τις αλλαγές σε αυτά

- * Ο δομημένος προγραμματισμός στηρίζεται στη χρήση τριών και μόνο στοιχειωδών λογικών δομών
 - ← τη δομή της ακολουθίας
 - ← τη δομή της επιλογής
 - ← και τη δομή της επανάληψης
- * Η εντολή GOTO έχει ως αποτέλεσμα την αλλαγή της ροής τ ου προγράμματος, της διακλάδωσης σε μία άλλη εντολή του προγράμματος εκτός από την επόμενη

- * Ο δομημένος προγραμματισμός προήλθε από την ανάγκη τ ου περιορισμού της ανεξέλεγκτης χρήσης του GOTO
- * Η χρήση της εντολής αυτής θα παρουσιαστεί με ένα απλό π αράδειγμα

AN Αριθμός>0 TOTE GOTO 1
AN Αριθμός=0 TOTE GOTO 2
ΓΡΑΨΕ "Αρνητικός"
GOTO 4
1: ΓΡΑΨΕ "Θετικός"
GOTO 4
2: ΓΡΑΨΕ "Μηδέν"
GOTO 4
4: τελος_αλγορίθμου

ΑΝ Αριθμός>0 ΤΟΤΕ
ΓΡΑΨΕ "Θετικός"
ΑΛΛΙΟΣ ΑΝ Αριθμός=0
ΓΡΑΨΕ "Μηδέν"
ΑΛΛΙΩΣ ΓΡΑΨΕ "
Αρνητικός"
ΤΕΛΟΣ ΑΝ

- * Η χρήση του GOTO κάνει ακόμα και αυτό το μικρό τμήμα προγράμματος δύσκολο στην κατανόηση του και στην παρα κολούθησή του
- * Όλες οι σύγχρονες γλώσσες προγραμματισμού, υποστηρίζου ν το δομημένο προγραμματισμό και διαθέτουν εντολές που καθιστούν τη χρήση του GOTO περιττή

Πλεονεκτήματα Δομημένου προγραμματισμού

- * Δημιουργία απλούστερων προγραμμάτων
- * Άμεση μετοφορά των αλγορίθμων σε προγράμματα
- * Διευκόλυνση ανάλυσης του προγράμματος σε τμήματα
- * Περιορισμός των λαθών κατά την ανάπτυξη του προγράμμα ατος
- * Διευκόλυνση στην ανάγνωση και κατανόηση του προγράμμα ατος από τρίτους
- * Ευκολότερη διόρθωση και συντήρηση

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

- *Η έννοια του προγράμματος
- *Ιστορική αναδρομή
- *Φυσικές και τεχνητές γλώσσες
- *Τεχνικές σχεδίασης προγραμμάτων
- *Αντικειμενοστραφής προγραμματισμός
- *Παράλληλος προγραμματισμός
- *Προγραμματιστικά περιβάλλοντα

Αντικειμενοστραφής προγραμματισμός

- * Πρόκειται για μια νέα τάση αντιμετώπισης προγραμματι στικών αντιλήψεων και δομών που ονομάζεται **αντικ** ειμενοστραφής (object-oriented) προγραμματισμός
- * Ένα πρόγραμμα περιγράφει "ενέργειες" (επεξεργασία) πο υ εφαρμόζονται πάνω σε δεδομένα

Αντικειμενοστραφής προγραμματισμός

- * Η αντικειμενοστραφής σχεδίαση εκλαμβάνει ως πρωτεύοντα δομικά στοιχεία ενός προγράμματος τα δεδομένα, από τα οποία δημιουργούνται με κατάλληλη μορφοποίηση τα **αντι κείμενα** (objects)
- * Χησιμοποιεί την ιεροφχική σχεδίοιση, τον τμημοπικό προγραμμ μμοπισμό και ακολουθεί τις αρχές του δομημένου προγραμμ απισμού

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

- *Η έννοια του προγράμματος
- *Ιστορική αναδρομή
- *Φυσικές και τεχνητές γλώσσες
- *Τεχνικές σχεδίασης προγραμμάτων
- *Αντικειμενοστραφής προγραμματισμός
- *Παράλληλος προγραμματισμός
- *Προγραμματιστικά περιβάλλοντα

Παράλληλος προγραμματισμός

- * Σχετικά πρόσφατα εμφανίστηκαν υπολογιστές που ξεφεύγου ν από την κλασική αρχιτεκτονική και διαθέτουν περισσότερ ους από έναν επεξεργαστές
- * Οι επεξεργαστές αυτοί μοιράζονται την ίδια μνήμη και λειτο υργούν παράλληλα εκτελώντας διαφορετικές εντολές του ιδί ου προγράμματος
- * Οι υπολογιστές αυτοί εμφανίζονται θεωρητικά να πετυχαίνο υν ταχύτητες, που είναι ασύλληπτες για τους τυπικούς υπολ ογιστές με έναν επεξεργαστή

Παράλληλος προγραμματισμός

- * Για να εκμεταλλευτούμε όμως την ταχύτητα που προ σφέρει η αρχιτεκτονική αυτή, πρέπει το πρόβλημα ν α διαιρεθεί σε τμήματα που εκτελούνται παράλληλα
- *Στη συνέχεια να προγραμματιστεί σε ένα προγραμμα τιστικό περιβάλλον που να επιτρέπει τον παράλληλο προγραμματισμό

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

- *Η έννοια του προγράμματος
- *Ιστορική αναδρομή
- *Φυσικές και τεχνητές γλώσσες
- *Τεχνικές σχεδίασης προγραμμάτων
- *Αντικειμενοστραφής προγραμματισμός
- ★Παράλληλος προγραμματισμός
- *Προγραμματιστικά περιβάλλοντα

- * Κόθε πρόγραμμα που γράφτηκε σε οποιαδήποτε γλώσσα πρ ογραμματισμού, πρέπει να μεταπραπεί σε μορφή αναγνωρίσ ιμη και εκτελέσιμη από τον υπολογιστή, δηλαδή σε εντολές γλώσσας μηχανής
- * Η μετατροπή αυτή επιτυγχάνεται με τη χρήση ειδικών μετα φραστικών προγραμμάτων
- * Υπόρχουν δύο μεγόλες κατηγορίες τέτοιων προγραμμάτων:
 - ← οι μεταγλωττιστές (compilers)
 - ← οι διερμηνευτές (interpreters)

- * Ο μεταγλωττιστής δέχεται στην είσοδο ένα πρόγραμμα γραμμένο σε μια γλώσσα υψηλού επιπέδου και παράγει ένα ισοδύναμο πρόγραμμα σε γλώσσα μηχανής
- * Το τελευταίο μπορεί να εκτελείται οποτεδήποτε από τον υπολογιστή και είναι τελείως ανεξάρτητο από το αρχικό πρόγραμμα
- * Το αρχικό πρόγραμμα λέγεται **πηγαίο** πρόγραμμα (source), ενώ το πρόγραμμα που παράγεται από το μεταγλωττιστή λέγεται **αντικείμενο** πρόγραμμα (object)

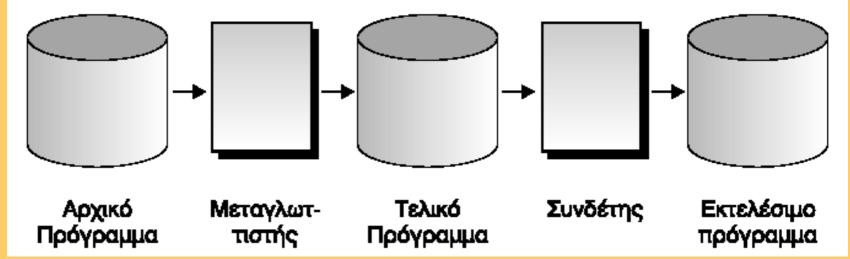

- * Αντίθετα ο διερμηνευτής διαβάζει μία προς μία τις εντολές του αρχικού προγράμματος και για κάθε μια εκτελεί αμέσως μια ισοδ ύνομη ακολουθία εντολών μηχανής
- * Το αντικείμενο πρόγραμμα είναι μεν σε μορφή κατανοητή από τ ον υπολογιστή, αλλά συνήθως δεν είναι σε θέση να εκτελεστεί
- * Χρειόζεται να συμπληρωθεί και να συνδεθεί με άλλα τμήματα πρ ογράμματος αποραίτητα για την εκτέλεσή του, τμήματα που είτε τα γράφει ο προγραμματιστής είτε βρίσκονται στις **βιβλιοθή κες** (libraries) της γλώσσας

- * Το πρόγραμμα που επιτρέπει αυτή τη σύνδεση ονομάζεται συνδέτης φορτωτής (linkerloader)
- * Το αποτέλεσμα του συνδέτη είναι η παραγωγή του εκτελ έσιμου προγράμματος (executable), το οποίο είναι το τελικό πρόγραμμα που εκτ ελείται από τον υπολογιστή
- * Για το λόγο αυτό η συνολική διαδικασία αποκαλείται μεταγλ ώττιση και σύνδεση

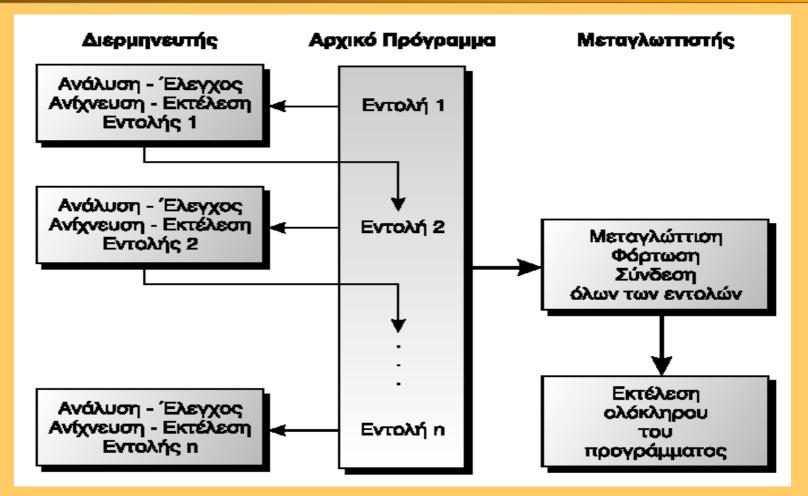

Μετογλώττιση και σύνδεση προγράμματος

Διαδικασία μετάφρασης και εκτέλεσης ενός προγράμματος

- * Η δημιουργία του εκτελέσιμου προγράμματος γίνεται μόνο στην περίπτωση, που το αρχικό πρόγραμμα δεν περιέχει λά θη
- * Τις περισσότερες φορές κόθε πρόγραμμα αρχικά θα έχει λόθ η
- * Τα λάθη του προγράμματος είναι γενικά δύο ειδών, λογικά και συντακτικά
- * Τα λογικά λάθη εμφανίζονται μόνο στην εκτέλεση, ενώ τα σ υντακτικά λάθη στο στάδιο της μεταγλώττισης

- * Τα λογικά λάθη που είναι τα πλέον σοβαρά και δύσκολα στη διόρθωση τους, οφείλονται σε σφάλματα κατά την υλοποίηση του αλγορίθμου
- * Τα συντακτικά αφείλονται σε αναγραμματισμούς ονομάτ ων εντολών, παράληψη δήλωσης δεδομένων και πρέπει πάντα να διορθωθούν, ώστε να παραχθεί το τελικό εκτ ελέσιμο πρόγραμμα

- * Ο μεταγλωττιστής ή ο διερμηνευτής ανιχνεύει λοιπόν τα λάθη και εμφανίζει κατάλληλα διαγνωστικά μηνύματα
- * Το στάδιο που ακολουθεί είναι η διόρθωση των λαθών
- * Το διορθωμένο πρόγραμμα επαναϋποβάλεται για μεταγ λώττιση και η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται, μέχρις ότου εξαληφθούν πλήρως όλα τα λάθη

- * Η χρήση μεταγλωττιστή έχει το μειονέκτημα, ότι προτού χρ ησιμοποιηθεί ένα πρόγραμμα, πρέπει να περάσει από τη δια δικασία της μεταγλώττισης και σύνδεσης
- * Η χρήση διερμηνευτή έχει το πλεονέκτημα της όμεσης εκτέλ εσης και συνεπώς και της όμεσης διόρθωσης
- * Όμως η εκτέλεση του προγράμματος καθίσταται πιο αργή, σημαντικά μερικές φορές, από εκείνη του ισοδύναμου εκτελ έσιμου προγράμματος που παράγει ο μεταγλωττιστής

* Πάντως τα σύγχρονα προγραμματιστικά περιβάλλοντα παρ ουσιάζονται συνήθως με μεικτές υλοποιήσεις, όπου χρησιμο ποιείται διερμηνευτής κατά τη φάση δημιουργίας του προγρ άμματος και μεταγλωττιστής για την τελική έκδοση και εκμε τάλλευση του προγράμματος

- * Για την αρχική σύνταξη των προγραμμάτων και τη διόρ θωσή τους στη συνέχεια χρησιμοποιείται ένα ειδικό πρό γραμμα που ονομάζεται **συντάκτης** (editor)
- * Ο συντόκτης είναι ουσιαστικά ένας μικρός επεξεργαστής κειμένου, με δυνατότητες όμως που διευκολύνουν τη γρήγορη γραφή των εντολών των προγραμμάτων

- * Για τη δημιουργία, τη μετάφραση και την εκτέλεση ενός προγράμματος απαιτούνται τουλόχιστον τρία προγράμματα:
 - ←ο συντάκτης
 - ← ο μεταγλωττιστής
 - ←ο συνδέτης
- * Τα σύγχρονα προγραμματιστικά περιβάλ-λοντα παρέχου αυτά τα προγράμματα με ενιαίο τρόπο

Κεφάλαιο 6:

Δομές Δεδομένων και Αλγόριθμοι

Βιβλίο Μαθητή

- Σωστό 1. Τα προγράμματα σε γλώσσες υψηλού επιπέδου είναι ανεξάρ τητα του υπολογιστή που αναπτύχθηκαν
- Λάθος 2. Ο μεταγλωττιστής μας επιτρέπει να συντάσσουμε ένα πρόγ ραμμα
- **Λάθος** 3. Τα λογικά λάθη ενός προγράμματος εμφανίζονται κατά τη μεταγλώττιση
- Σωστό 4. Ο δομημένος προγραμματισμός επιτρέπει την όμεση μεταφ ορά των αλγορίθμων σε πρόγραμμα

5. Χαρακτηριστικό του οπτικού προγραμματισμού είναι

Α Επιτρέπει τη γραφική δημιουργία του περιβάλλοντος

- Β. Επιτρέπει την ανάπτυξη του προγράμματος σε τμήματα
- Γ. Είναι τοχύτερος στην εκτέλεση των προγραμμάτων
- Δ. Επιτρέπει την διαγραμματική παράσταση της σχεδίασης του προγράμματος

- 6. H Basic είναι
- Α. Κατάλληλη για εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης
- Β. Υποστηρίζει την ανάπτυξη παράλληλου προγραμματισμού
- Γ. Μία γλώσσα γενικής χρήσης
- Δ. Κατάλληλη μόνο για εκπαίδευση

- 7. Ο δομημένος προγραμματισμός στηρίζεται στη χρήση τριών στοιχειωδών δομών: της ακολουθίας επιλογής Και επανάληψης

Συμπλήρωσε τα κενά με τη σωστή λέξη που λείπει

- 1. Ο μεταγλωττιστής μεταγλωττίζει το **πηγαίο** πρόγραμμα σε αντικείμενο πρόγραμμα.
- Ο τμηματικός προγραμματισμός υλοποιεί την <u>ιεραρχική</u> σχεδίαση του προγράμματος.
 οδηγούμενο
- 3. Οι γλώσσες που υλοποιούν τον **οπτικό** και τον **από γεγονότα** διευκολύνουν την ανάπτυξη εφαρμογών σε γραφικά περιβάλλοντα.

Χαρακτήρισε τα παρακάτω σαν σωστό ή λάθος

Σωστό

4. Η Visual Basic είναι μία αντικειμενοστραφής γλώσσα προγραμματισμού.

Λάθος

5. Οι εντολές στις συμβολικές γλώσσες αποτελούνται από ακολουθίες 0 και 1.

Λάθος 6.

6. Ο δομημένος προγραμματισμός εξασφαλίζει τη δημιουργία σωστών προγραμμάτων.

Λάθος

7. Οι γλώσσες 4^{ης} γενιάς είναι κατάλληλες για ανάπτυξη γενικών εφαρμογών.

Διάλεξε ένα μεταξύ των προτεινόμενων

- 8. Οι εντολές ενός προγράμματος γράφονται σε ένα πρόγραμμα που ονομάζεται:
 - Α. Συντάκτης
 - Β. Μεταγλωττιστής
 - Γ. Διερμηνευτής
 - Δ. Συνδέτης
- 9. Η Pascal είναι μία γλώσσα:
 - Α. Μηχανής
 - Β. Υψηλού επιπέδου
 - Γ. Συμβολική
 - Δ. 4ης γενιάς

- 10. Ο μεταγλωττιστής επισημαίνει:
 - Α. Όλα τα λάθη του προγράμματος
 - Β. Μόνο τα λογικά λάθη του προγράμματος
 - Γ. Μόνο τα συντακτικά λάθη του προγράμματος
 - Δ. Μόνο τα λάθη που προέρχονται από αναγραμματισμό των εντολών
- 11. Ο δομημένος προγραμματισμός είναι:
 - Α. μία γενική μεθοδολογία ανάπτυξης προγραμμάτων
 - B. ένας τρόπος προγραμματισμού που εφαρμόζεται μόνο από τη γλώσσα Pascal
 - Γ. η εξέλιξη του τμηματικού προγραμματισμού
 - Δ. ένας τρόπος να εξαλείψουμε τις εντολές GOTO από ένα πρόγραμμα.

Διάλεξε όλα όσα χρειάζεται μεταξύ των προτεινόμενων

- 12. Ποια από τα παρακάτω είναι χαρακτηριστικά ενός δομημένου προγράμματος:
 - Α. Δομικό στοιχείο είναι τα αντικείμενα.
 - Β. Έχει μία είσοδο και μία έξοδο.
 - Γ. Χρησιμοποιεί τις τρεις δομές: της ακολουθίας, της επιλογής και της επανάληψης.
 - Δ. Μπορεί να εκμεταλλευτεί τους παράλληλους υπολογιστές.
- 13. Κάθε φυσική γλώσσα προσδιορίζεται από:
 - Α. Το αλφάβητο της
 - Β. Το λεξιλόγιο της
 - Γ. Τη γραμματική της
 - Δ. Τη σημασιολογία της

 Ποιες από τις παρακάτω γλώσσες χρησιμοποιούνται για ανάπτυξη εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης:

A. LISP

B. FORTRAN

Γ. COBOL

 Δ . PROLOG

E. JAVA